

МОНЕТАРНА ЕКОНОМІКА (ПОЗ) Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

1. Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Освітня програма	Економічна аналітика; Економіка і бізнес; Міжнародна економіка
Статус дисципліни	Обов'язкова
Форма навчання	Очна (денна)
Рік підготовки, семестр	1 курс, осінній семестр
Обсяг дисципліни	4 кредити/120 годин (лекції: 18 год, практичні: 36 год, СРС: 66 год)
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Екзамен, модульна контрольна робота, розрахункова робота
Розклад занять	Згідно розкладу: http://roz.kpi.ua https://schedule.kpi.ua
Мова викладання	Українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектор: Єрешко Юлія Олександрівна професор кафедри економічної кібернетики, доктор економічних наук, доцент, контактні дані: робочий кабінет (сайт): https://ecocyber.fmm.kpi.ua/uk/vykladachi/kolektyv-kafedry/yereshko-yuliya-oleksandrivna/ e-mail: julia.jereshko@gmail.com Telegram: +380679106326 Практичні заняття: Єрешко Юлія Олександрівна професор кафедри економічної кібернетики, доктор економічних наук, доцент; Дученко Марина Михайлівна доцент кафедри економічної кібернетики, кандидат економічних наук, доцент, контактні дані: робочий кабінет (сайт): https://ecocyber.fmm.kpi.ua/uk/duchenko-maryna-myhajlivna/ e-mail: duchenko.maryna@fmm.kpi.ua Telegram: +380978840219
Розміщення курсу	АС «Електронний Кампус» https://campus.kpi.ua Електронний архів наукових та освітніх матеріалів КПІ ім. Ігоря Сікорського (ELAKPI)

2. Програма навчальної дисципліни

3. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Кредитний модуль передбачає формування ґрунтовних знань про функціонування грошей, закони їх руху і розвитку, грошову систему, особливості функціонування монетарної основи національної та світової економіки. Освітня компонента передбачає вивчення: основних економічних категорій та законів функціонування грошей, грошових відносин; цілей та інструментів грошово-кредитної політики держави; сутності грошей як економічної категорії та їх ролі у процесі суспільного відтворення; законів та підзаконних нормативно-правових актів, що регулюють грошову, кредитну та банківську діяльність; основних характерних рис сучасної грошової системи України її структури, цілей, функцій та принципів функціонування її окремих ланок; економічного змісту та механізмів здійснення базових банківських операцій та надання банківських послуг; стану, проблем та перспектив розвитку грошової, кредитної та банківської систем України тощо.

Метою дисципліни є формування у студентів економічної складової професійної підготовки майбутніх фахівців, яка інтегрує їх компетентності, зокрема: виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки; розуміти особливості провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки; оцінювати процеси та явища, що відбуваються в економіці та уявляти їх взаємозв'язок із механізмом формування, розподілу й використання грошових та кредитних ресурсів держави; досліджувати особливості грошового обороту держави; аналізувати склад та інструментарій грошової маси в країні; аналізувати та оцінювати механізм функціонування грошової системи держави; досліджувати особливості грошових та кредитних відносин в Україні.

Предметом дисципліни є економічні відносини, що виникають між суб'єктами ринкової економіки, а також механізми й організаційні структури, які забезпечують функціонування грошової системи.

Програмні компетентності, на формування яких зорієнтована дисципліна:

- ЗК 3 – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 4 – Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- СК 1 – Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.
- СК 3 – Розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки.
- СК 4 – Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.
- СК 5 – Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.
- СК 13 – Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

Програмні результати навчання Програмні результати навчання, після засвоєння дисципліни, спрямовані на набуття ряду знань, умінь і навичок вирішення складних економічних задач та проблем, здатностей приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки професіоналами з економічної кібернетики.

- ПРН 4 – Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.
- ПРН 7 – Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.
- ПРН 9 – Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

– ПРН 13 – Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

Пререквізити: Базою для опанування дисципліни є знання, отримані за шкільною програмою.

Постреквізити: Дисципліна забезпечує такі дисципліни: «Статистика», «Фінанси», «Макроекономіка»; «Макро- та мікроекономічний аналіз», «Оптимізаційні методи та моделі в економіці», «Прогнозування соціально-економічних процесів», «Системи прийняття рішень» тощо.

4. Зміст навчальної дисципліни

Перелік тем навчальної дисципліни:

Розділ 1. ГРОШІ І ГРОШОВІ СИСТЕМИ

Тема 1. Сутність і функції грошей. Концепції походження грошей

Тема 2. Грошовий обіг і грошова маса

Тема 3. Грошовий ринок. Грошові системи

Розділ 2. ГРОШОВО-КРЕДИТНА ТА МОНЕТАРНА ПОЛІТИКА

Тема 4. Економічні цикли, інфляція та грошові реформи

Тема 5. Валютний ринок і валютні системи

Тема 6. Кредитний ресурс економічного зростання. Фінансові посередники грошового ринку

Тема 7. Центральні та комерційні банки

Тема 8. Державний борг

Тема 9. Міжнародні фінансові установи та форми їх співробітництва з Україною.

5. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література

1. Дученко, М. М., Єрешко, Ю. О., & Шевчук, О. А. (2018). Гроші та кредит: конспект лекцій. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/24905/2/groshi_kredyt_konspekt.pdf
2. Єрешко, Ю. О., Дученко, М. М., & Крейдич, І. М. (2018). Гроші та кредит: практикум. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/24907/1/groshi_kredit_praktikum.pdf
3. Mankiw, N. G. (2020). Principles of economics. Cengage Learning
4. Champ, B., Freeman, S., & Haslag, J. H. (2022). *Modeling monetary economies*. Cambridge University Press.
5. Староверська, Т. О., Близнюк, О. П., & Лисак, Г. Г. (2022). Гроші та кредит. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/4463/1/kl_GK_4kr_22.pdf
6. Мишкін, Ф. С. (1998). Економіка грошей, банківської справи і фінансових ринків. К.: Основи, 963.

Додаткова література

1. Базилевич, В. Д. (2007). Економічна теорія-Політекономія. URL: https://vpu7.com.ua/documents/e-library/economy/ekonomichna_teoriia_bazylevykh.pdf
2. Samuelson, P. & Nordhaus, W. (2010) Economics. Mc Graw Hill. 19th Edition. URL: http://pombo.free.fr/sa_munord19.pdf
3. Wray, L. R., Armstrong, P., Holland, S., Jackson-Prior, C., Plumridge, P., & Wilson, N. (Eds.). (2023). *Modern Monetary Theory: Key Insights, Leading Thinkers*. Edward Elgar Publishing.
4. Veneziani, R., & Zamparelli, L. (Eds.). (2018). Analytical political economy. John Wiley & Sons. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/book/10.1002/9781119483328>
5. Габбард, Г., & Глен, Р. (2004). Гроші, фінансова система та економіка/Пер. з англ.; Наук. ред. пер. М. Савлук, Д. Олесневич. К.: КНЕУ.
6. Савлук, М. І., Мороз, А. М., Лазепко, І. М., Пуховкіна, М. Ф., Шамова, І. В., Заболотна, Н. Г., & Брегеда, О. А. (2011). Гроші та кредит. Підручник. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/197260546.pdf>
7. Lewis, M. K., & Mizen, P. D. (2000). Monetary economics. OUP Catalogue.

8. Stiglitz, J., Stiglitz, J. E. S., & Greenwald, B. (2003). Towards a new paradigm in monetary economics. Cambridge university press.
9. Friedman, B. M., & Woodford, M. (Eds.). (2010). Handbook of monetary economics. Elsevier.
10. Mishkin, F. S. (2007). Monetary policy strategy. Mit press.
11. Von Mises, L. (2013). The theory of money and credit. Skyhorse Publishing, Inc.

Інформаційні ресурси

1. Верховна рада України: офіційний вебсайт. URL: <https://www.rada.gov.ua>
2. Урядовий портал: офіційний вебсайт. URL: <https://www.kmu.gov.ua>
3. Державна служба статистики України: офіційний вебсайт. URL: www.ukrstat.gov.ua
4. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України: офіційний вебсайт. URL: <http://www.me.gov.ua/>
5. Статистичний портал Statista: URL: <https://www.statista.com>
6. Аналітичний портал OurWorldinData: URL: <https://ourworldindata.org>

6. Навчальний контент

7. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Методи навчання, форми та методи оцінювання

Методи організації навчання: лекції; проблемні лекції; практичні заняття; консультації; виконання розрахункової роботи; самостійна робота.

Загальні методи навчання: метод проблемного викладу; евристичний метод; пояснювально спонукальний метод викладання; дослідницький метод, відтворювальний метод під час виконанні модульної контрольної роботи.

Спеціальні методи навчання: кейс метод, робота в малих групах, індивідуальна робота, аналітичні завдання, дискусія, метод аналізу конкретних ситуацій

Елементи і прийоми: інтерактивний, аналітична доповідь, метод ситуаційного аналізу.

Форми та методи оцінювання: модульна контрольна робота; аналітичні завдання, аналітична доповідь, опитування, тестування, виконання навчальних завдань та розрахункової роботи

Семестровий контроль – екзамен.

Відповідність програмних результатів, методів, елементів і прийомів навчання, форм оцінювання

ПРН	Методи навчання	Форми та методи оцінювання
1	2	3
ПРН 4, 7, 9, 13	<ul style="list-style-type: none">методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності: лекції; проблемні лекції; практичні заняття; консультації; виконання курсової роботи; самостійна робота.методи контролю ефективності навчально-пізнавальної діяльності: модульна контрольна робота; аналітичні завдання, аналітична доповідь, опитування, тестування, виконання навчальних завдань.загальні методи навчання: метод проблемного викладу; евристичний метод; пояснювально спонукальний метод викладання; дослідницький метод, відтворювальний метод під час виконанні модульної контрольної роботи.спеціальні методи навчання: кейс метод, робота в малих групах, індивідуальна робота, аналітичні завдання, дискусія, метод аналізу конкретних ситуацій, методи створення інтересу і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: інтерактивний, аналітична доповідь, модерація; метод ситуаційного аналізу	Рейтингова система оцінювання, яка передбачає накопичення балів за: модульну контрольну роботу; аналітичні завдання, аналітичні доповіді, опитування, участь у дискусії та виконання розрахункової роботи. Календарний контроль: перша та друга атестація. Підсумковий контроль – екзамен.

Примітка: ПРН – програмний результат навчання

Тематика та структурно-логічна побудова курсу

Навчальним планом передбачено проведення ** годин лекційних (Л) один раз на два тижні та ** годин практичних занять (П) один раз на тиждень, модульний контроль, індивідуальне завдання у вигляді реферату, індивідуальне завдання у вигляді розрахункової роботи.

Тематика та структурно-логічна побудова курсу

Тиж- день нав- чання	Розподіл годин			Назви розділів, тем	Зміст занять та самостійної роботи здобувачів	Контрольні заходи	ПРН, ЗК, СК
	Л	П	СР				
1	2	3	4	5	6	7	8
1-2	2	4	2	<p>Тема 1. Сутність і функції грошей. Концепції походження грошей</p>	<p>Л1. Походження грошей. Суть грошової форми вартості, виникнення грошей. Еволюція форм грошей. Процес виникнення паперових і електронних грошей. Якісні властивості грошей. Функції грошей. Значення золотого запасу.</p> <p>П1. Вступ. Основні вимоги в ході вивчення дисципліни, система оцінки успішності студентів, проведення календарного та семестрового контролю. Навчальні завдання Роль держави у створенні грошей. Погляди вчених-економістів на походження грошей. Розвиток форм вартості.</p> <p>СР. Підготовка до дискусії (за темами): Роль держави у створенні грошей. Погляди вчених-економістів на походження грошей. Розвиток форм вартості.</p> <p>П2. Презентація аналітичної доповіді: Концепції походження грошей. Грошова форма вартості. Види грошей. Якісні властивості грошей. Функції грошей. Масштаб цін.</p> <p>СР. Підготовка аналітичної доповіді (за однією з обраних тем): Концепції походження грошей. Грошова форма вартості. Види грошей. Якісні властивості грошей. Функції грошей. Масштаб цін.</p>	<p>Н: проблемного викладу, пояснювально – спонукальний, дискусія, робота в малих групах, аналітична доповідь. К: Опитування, виконання навчальних завдань. К: Опитування, оцінювання аналітичної доповіді.</p>	<p>ЗК 3; 4 СК 1; 3; 4; 5; 13 ПРН 4, 7, 9, 13</p>
3-4	2	4	2	<p>Тема 2. Грошовий обіг і грошова маса</p>	<p>Л. Суть грошового обігу та грошового обороту. Готівковий та безготівковий сектори грошового обороту. Механізм випуску грошей в обіг. Поняття грошової маси в обігу та її складові. Показники виміру грошової маси. Агрегати грошової маси. Суть мультиплікації грошей. Грошово-кредитний мультиплікатор. Закони грошового обігу, вимоги до їх дотримання.</p> <p>П1. Розв’язання аналітичного завдання за темами: Показники виміру грошового обороту, характеристика їх потоків і каналів. Емісія грошей. СР. Підготовка до розв’язання аналітичного на аудиторному занятті: Показники виміру грошового обороту, характеристика їх потоків і каналів. Емісія грошей. Показники грошової маси та грошової бази. Швидкість обігу грошей. Агрегати грошової маси. Квазі гроші. Показник грошово-кредитного мультиплікатора. Закон грошового обігу</p> <p>П2. Розв’язання аналітичного завдання за темами: Показники грошової маси та грошової бази. Швидкість обігу грошей. Агрегати грошової маси. Квазі гроші. Показник грошово-кредитного мультиплікатора. Закон грошового обігу (закон Фішера). СР. Підготовка до розв’язання аналітичного на аудиторному занятті: Показники виміру грошового обороту, характеристика їх потоків і каналів. Емісія грошей. Показники грошової маси та грошової бази. Швидкість обігу грошей. Агрегати грошової маси. Квазі гроші. Показник грошово-кредитного мультиплікатора. Закон грошового обігу</p>	<p>Н: проблемного викладу, пояснювально – спонукальний, евристичний, метод аналізу конкретних ситуацій, аналітичне завдання, дискусія. О: Оцінювання аналітичного завдання, опитування.</p>	<p>ЗК 3; 4 СК 1; 3; 4; 5; 13 ПРН 4, 7, 9, 13</p>

5-6	2	4	2	Тема 3. Грошовий ринок. Грошові системи.	<p>Л1. Суть грошового ринку. Гроші як об'єкт купівлі-продажу. Інституційна модель грошового ринку. Суб'єкти грошового ринку. Економічна структура грошового ринку. Поняття попиту на гроші. Суть та форми прояву попиту на гроші. Чинники, які визначають зміну попиту на гроші. Поняття пропозиції грошей. Рівновага попиту та пропозиції на грошовому ринку. Ринок грошей і ринок капіталів. Ринок цінних паперів та валютний ринок як складові грошового ринку. Заощадження та інвестиції в механізмі грошового ринку. Суть і види цінних паперів, їх характеристика. Структура та учасники ринку цінних паперів. Первинний і вторинний, біржовий та позабіржовий ринки цінних паперів. Поняття, функції грошової системи та її складові. Класифікація грошових систем.</p> <p>П1. Презентація аналітичної доповіді: Еволюція типів грошових систем – металевої, кредитної та паперово-грошової. Монометалізм та біметалізм. Біржі та біржові суб'єкти. Гроші як об'єкт купівлі-продажу. Особливості грошового ринку України. Економічна структура грошового ринку. Ринок грошей і ринок капіталів.</p> <p>СР. Підготовка аналітичної доповіді (за однією з обраних тем): Еволюція типів грошових систем – металевої, кредитної та паперово-грошової. Монометалізм та біметалізм. Біржі та біржові суб'єкти. Гроші як об'єкт купівлі-продажу. Особливості грошового ринку України. Економічна структура грошового ринку. Ринок грошей і ринок капіталів.</p> <p>П2. Розв'язання аналітичного завдання за темою: Показники попиту на гроші. Показники пропозиції грошей. Графік рівноваги попиту та пропозиції на грошовому ринку.</p> <p>СР. Підготовка до розв'язання аналітичного на аудиторному занятті: Показники попиту на гроші. Показники пропозиції грошей. Графік рівноваги попиту та пропозиції на грошовому ринку</p>	<p>Н: проблемного викладу, дослідницький метод, робота в малих групах, аналітичне завдання.</p> <p>О: Оцінювання аналітичного завдання, доповіді, опитування.</p>	ЗК 3; 4 СК 1; 3; 4; 5; 13 ПРН 4, 7, 9, 13
7-8	2	3	2	Тема 4. Економічні цикли, інфляція та грошові реформи	<p>Л1. Циклічність економіки. Види та тривалість економічних циклів. Причини циклічності. Стабілізаційна політика держави. Інфляція: її суть, основні причини, етапи розвитку та типи. Економічні та соціальні наслідки інфляції. Сфери зародження інфляції. Інфляція витрат. Інфляція попиту. Інфляційний процес в Україні, його розвиток та антиінфляційні засоби. Державне регулювання інфляції. Сутність та види грошових реформ. Структурні грошові реформи. Реформи часткового типу. Конфіскаційна реформа. Особливості проведення грошових реформ в Україні. Методи державного регулювання грошового обігу в умовах функціонування трансформаційної ринкової економіки. Грошово-кредитна політика, цілі та інструменти.</p> <p>П1. Презентація аналітичної доповіді: Класифікація інфляції. Показники виміру інфляції. Дефляційна політика держави. Сутність та види грошових реформ. Антиінфляційні заходи сучасної України.</p> <p>СР. Підготовка аналітичної доповіді (за однією з обраних тем): Класифікація інфляції. Показники виміру інфляції. Дефляційна політика держави. Сутність та види грошових реформ. Антиінфляційні заходи сучасної України.</p> <p>П2. Розв'язання аналітичного завдання за темою: Показники виміру інфляції</p> <p>СР. Підготовка до розв'язання аналітичного на аудиторному занятті: Показники виміру інфляції</p>	<p>Н: проблемного викладу, пояснювально – спонукальний, евристичний, метод аналізу конкретних ситуацій, аналітичне завдання, дискусія.</p> <p>О: Оцінювання аналітичного завдання, доповіді, опитування.</p>	ЗК 3; 4 СК 1; 3; 4; 5; 13 ПРН 4, 7, 9, 13

8		1	2	Теми 1- 4.	Модульна контрольна робота, частина 1 (МКР)	Оцінювання ПРН за Т. 1-4	
9-10	2	4	2	Тема 5. Валютний ринок і валютні системи.	<p>Л1. Поняття валюти та валютних цінностей. Елементи національної та світової валютної системи. Резервні валюти і міжнародні розрахункові грошові одиниці. Золотий стандарт. Валютний ринок. Функції валютного ринку. Поняття та види валютних курсів. Чинники які впливають на валютний курс. Повна та часткова конвертованість валюти. Валютні операції – поняття і види. Еволюція міжнародної валютної системи, її закономірності та особливості. Генуезька валютна система, Бреттон-Вудська система. Ямайська система. Європейська валютна система та операції. Валютні відносини і міжнародні розрахункові операції. Платіжний баланс та золотовалютні резерви в механізмі валютного регулювання. Форвардні та ф'ючерсні угоди. Міжнародна валютна ліквідність України. Встановлення і використання офіційного обмінного курсу гривні до іноземних валют.</p> <p>П1. Презентація аналітичної доповіді: Поняття та склад валютних цінностей. Валютний ринок. Поняття та види валютних курсів. Чинники які впливають на валютний курс. Повна та часткова конвертованість валюти. Елементи національної та світової валютної системи. Резервні валюти і міжнародні розрахункові грошові одиниці. Функції валютного ринку. Золотовалютні резерви України.</p> <p>СР. Підготовка аналітичної доповіді (за однією з обраних тем): Поняття та склад валютних цінностей. Валютний ринок. Поняття та види валютних курсів. Чинники які впливають на валютний курс. Повна та часткова конвертованість валюти. Елементи національної та світової валютної системи. Резервні валюти і міжнародні розрахункові грошові одиниці. Функції валютного ринку. Золотовалютні резерви України.</p> <p>П2. Розв'язання аналітичного завдання за темою: Валютний ринок. Поняття та види валютних курсів. Чинники які впливають на валютний курс.</p> <p>СР. Підготовка аналітичного завдання для презентації на аудиторному занятті та до розв'язання аналітичного на аудиторному занятті: Валютний ринок. Поняття та види валютних курсів. Чинники які впливають на валютний курс.</p>	<p>Н: проблемного викладу, пояснювально – спонукальний, евристичний, метод аналізу конкретних ситуацій, аналітичне завдання, індивідуальна робота, дискусія.</p> <p>О: Оцінювання аналітичного завдання, доповіді, опитування.</p>	<p>ЗК 3; 4 СК 1; 3; 4; 5; 13 ПРН 4, 7, 9, 13</p>
11-12	2	4	2	Тема 6. Кредитний ресурс економічного зростання. Фінансові посередники грошового ринку	<p>Л1. Суть кредиту та його ознаки як економічної категорії. Типи кредитних відносин та форми кредиту. Позичковий капітал та його формування. Зміна норми позичкового проценту на різних стадіях економічного циклу. Натуралістична теорія кредиту. Капіталотворча теорія кредиту та її розвиток в умовах вільної конкуренції. Загальне поняття фінансового посередництва. Призначення фінансових посередників. Види фінансових посередників. Місце банків на грошовому ринку. Класифікація та загальна характеристика основних типів банків. Банки і небанківські фінансово-кредитні структури як суб'єкти грошового ринку. Поняття “фінансова послуга”. Умови надання фінансових послуг. Особливості формування банківської системи у незалежній Україні.</p>	<p>Н: проблемного викладу, пояснювально – спонукальний, евристичний, метод аналізу конкретних ситуацій, аналітичне завдання, аналітична</p>	<p>ЗК 3; 4 СК 1; 3; 4; 5; 13 ПРН 4, 7, 9, 13</p>

				<p>П1. Презентація аналітичних доповідей за темами: Основні характеристики кредиту. Основні методи розрахунків кредитів. Прості та складні відсоткові ставки та методи їх нарахування. Дисконтне кредитування. Ануїтет та його форми: авансовий та звичайний. Формування позичкового капіталу. Межі диференціації процентних ставок.</p> <p>СР. Підготовка аналітичної доповіді (за однією з обраних тем): Основні характеристики кредиту. Основні методи розрахунків кредитів. Прості та складні відсоткові ставки та методи їх нарахування. Дисконтне кредитування. Ануїтет та його форми: авансовий та звичайний. Формування позичкового капіталу. Межі диференціації процентних ставок.</p> <p>П2. Презентація аналітичної доповіді: Лізингова компанія. Кредитна спілка. Трастові компанії та фонди. Інвестиційні фонди. Фінансові піраміди. Фінансові бульбашки. Презентація аналітичної доповіді: Страхові компанії як суб'єкти фін. посередництва. Пенсійні фонди як фінансові посередники. Ломбарди та ломбардні відсотки. Колекторство.</p> <p>СР. Підготовка аналітичної доповіді (за однією з обраних тем): Лізингова компанія. Кредитна спілка. Трастові компанії та фонди. Інвестиційні фонди. Фінансові піраміди. Фінансові бульбашки. Презентація аналітичної доповіді: Страхові компанії як суб'єкти фін. посередництва. Пенсійні фонди як фінансові посередники. Ломбарди та ломбардні відсотки. Колекторство.</p>	<p>доповідь, дискусія.</p> <p>О:</p> <p>Оцінювання аналітичного завдання, доповіді, опитування.</p>	
13-14	2	3	2	<p>Тема 7. Центральні та комерційні банки</p> <p>Л1. Призначення, статус та основи організації центрального банку. Організаційний статус та функції центрального банку. Регулювання норми обов'язкових резервів. Процентна політика. Облікова ставка НБУ. Механізм реалізації грошово-кредитної політики. Незалежність центральних банків. Статус та функції національного банку України. Поняття, призначення та класифікація комерційних банків. Пасивні операції банків. Активні операції комерційних банків, їх сутність і класифікація. Банківські послуги і їх класифікація та призначення. Доходи і видатки комерційних банків. Банківський прибуток.</p> <p>П1. Презентація аналітичної доповіді: Історія та виникнення банків. Виникнення центральних банків. Функції центральних банків. Національний банк України. Процес створення комерційного банку в Україні. Платіжні системи. Реквізити розрахункових документів (платіжні доручення, чеки і тощо) та банківських рахунків. Види рахунків у банках. Інтернет-банкінг та безконтактні платежі. Ліквідація, реорганізація і банкрутство комерційних банків. Еквайринг.</p> <p>СР. Підготовка аналітичної доповіді (за однією з обраних тем): Історія та виникнення банків. Виникнення центральних банків. Функції центральних банків. Національний банк України. Процес створення комерційного банку в Україні. Платіжні системи. Реквізити розрахункових документів (платіжні доручення, чеки і тощо) та банківських рахунків. Види рахунків у банках. Інтернет-банкінг та безконтактні платежі. Ліквідація, реорганізація і банкрутство комерційних банків. Еквайринг.</p>	<p>Н:</p> <p>проблемного викладу, пояснювально – спонукальний, евристичний, метод аналізу конкретних ситуацій, аналітичне завдання, аналітична доповідь, дискусія.</p> <p>О:</p> <p>Оцінювання аналітичного завдання, доповіді, опитування.</p>	<p>ЗК 3; 4 СК 1; 3; 4; 5; 13 ПРН 4, 7, 9, 13</p>

					<p>П2. Розв'язання аналітичного завдання за темою: Регулювання норми обов'язкових резервів. Процентна політика. Облікова ставка НБУ. Механізм реалізації грошово-кредитної політики.</p> <p>СР. Підготовка аналітичного завдання для презентації на аудиторному занятті та до розв'язання аналітичного на аудиторному занятті: Регулювання норми обов'язкових резервів. Процентна політика. Облікова ставка НБУ. Механізм реалізації грошово-кредитної політики.</p>		
14		1	2	Теми 5-7.	Модульна контрольна робота, частина 2 (МКР)	Оцінювання ПРН за Т. 5-7	
15-16	2	4	2	Тема 8. Державний борг	<p>Л1. Економічна сутність і функції державного кредиту. Форми державного кредиту. Поняття державного боргу. Види державного боргу. Управління державним боргом. Дефолт. Фіскальна політика. Державний бюджет.</p> <p>П1. Підготовка аналітичної доповіді (за однією з обраних тем): Дефіцит пенсійного фонду. Державний борг України (внутрішній та зовнішній). Структура державного боргу провідних країн світу. Державні цінні папери. Управління державним боргом в умовах кризи. Фіскальна політика. Дефолт.</p> <p>СР. Підготовка аналітичної доповіді (за однією з обраних тем): Дефіцит пенсійного фонду. Державний борг України (внутрішній та зовнішній). Структура державного боргу провідних країн світу. Державні цінні папери. Управління державним боргом в умовах кризи. Фіскальна політика. Дефолт.</p> <p>П2. Кейс-завдання: розробка елементів економічної політики в ролі членів уряду та правління НБУ</p> <p>СР. Підготовка до виконання Кейс-завдання</p>	<p>Н: проблемного викладу, метод аналізу конкретних ситуацій, аналітичне завдання, аналітична доповідь, дискусія.</p> <p>О: Оцінювання аналітичного завдання, доповіді, опитування.</p>	<p>ЗК 3; 4</p> <p>СК 1; 3; 4; 5; 13</p> <p>ПРН 4, 7, 9, 13</p>
17-18	2	2	2	Тема 9. Міжнародні фінансові установи та форми їх співробітництва з Україною ***	<p>Л1. Загальна характеристика міжнародних валютно-кредитних установ. Міжнародний валютний фонд, його капітал і основні напрями діяльності. Група Всесвітнього банку. Роль міжнародного кредиту в економічному розвитку. Світові кредитні і фінансові центри. Україна у світовому валютно-кредитному просторі.</p> <p>П1. Дискусія за темами: Міжнародні розрахунки та валютне регулювання. Платіжний баланс. Презентація аналітичної доповіді: Фінанси міжнародних організацій, зокрема ООН, ЄС. Європейський інвестиційний банк. Регіональні фінансово-кредитні організації. Міжнародні фінансові відносини</p> <p>СР. Підготовка до дискусії за темами: Міжнародні розрахунки та валютне регулювання. Платіжний баланс. Презентація аналітичної доповіді: Фінанси міжнародних організацій, зокрема ООН, ЄС. Європейський інвестиційний банк. Регіональні фінансово-кредитні організації. Міжнародні фінансові відносини</p>	<p>Н: проблемного викладу, , метод аналізу конкретних ситуацій, аналітичне завдання, аналітична доповідь, дискусія.</p> <p>О: Оцінювання аналітичного завдання, доповіді, опитування.</p>	<p>ЗК 3; 4</p> <p>СК 1; 3; 4; 5; 13</p> <p>ПРН 4, 7, 9, 13</p>
2-18	0	2	14	Індивідуальне завдання (розрахункова робота)	<p>Л. немає</p> <p>П 18. Захист РР відбувається на практичному занятті № 18</p> <p>СР: Підготовка та виконання розрахункової роботи</p>	Н: відтворювальний метод. Оцінювання ПРН за Т. 6-10.	
			30	Екзамен	СР: підготовка до екзамену		
Разом	18	36	66				

Примітка: Л – лекції, П – практичні заняття, ПРН – програмний результат навчання, ЗК – загальні компетентності, СК- спеціальні (фахові) компетентності.

8. Самостійна робота здобувача вищої освіти

Навчальним планом передбачено 66 годин самостійної роботи. На самостійну роботу виноситься: підготовка до аудиторних занять, до виконання модульної контрольної роботи, підготовка реферату, виконання розрахункової роботи, підготовка до складання семестрового контролю

Вид самостійної роботи, обсяг годин на виконання

№ з/п	Обсяг годин	Вид самостійної роботи
1	2	3
1	18	Підготовка до аудиторних занять
2	4	Підготовка до виконання модульної контрольної роботи
3	14	Виконання розрахункової роботи
4	30	Підготовка до складання семестрового контролю у формі екзамену
Разом	66	

9. Політика та контроль

10. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Правила відвідування занять. Відвідування занять є вільним, бали за присутність на лекціях та практичних заняттях не додаються. Втім, вагома частина рейтингу формується через активну участь у заходах на практичних заняттях.

Варто дотримуватись розкладу занять, при запізненні більше ніж на 15 хв., долучатись до другої частини заняття (після перерви).

Дистанційний режим навчання. За відповідних умов навчання може проводитись у дистанційному режимі згідно Положення про дистанційне навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/188>)

У режимі дистанційного навчання заняття відбуваються у вигляді онлайн-конференції у програмі Zoom - посилання на конференцію видається на початку семестру.

З метою забезпечення якісної підготовки здобувачів, дистанційний курс дисципліни розміщено на Платформа дистанційного навчання «Сікорський» (<https://www.sikorsky-distance.org>). Для проведення синхронного режиму навчання використовується платформа Zoom, Google Meet.

Правила поведінки на заняттях. Дотримання норм етичної поведінки визначених у Кодексі честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (<https://kpi.ua/code>).

На території університету студенти мають поводити себе відповідно до Правил внутрішнього розпорядку (<https://kpi.ua/admin-rule>). В аудиторіях на лекційних та практичних заняттях, а також під час проведення занять у формі відеоконференції, користуватись мобільним телефоном потрібно у беззвучному режимі і тільки для пошуку необхідної для виконання завдань інформації, у т.ч. в інтернеті.

Правила призначення заохочувальних та штрафних балів. Заохочувальні бали можуть бути отримані за додаткове проходження онлайн курсів, наукову активність, зокрема: публікації у зарубіжних виданнях та виданнях, що входять до наукометричних баз, використання власних наукових досліджень під час підготовки аналітичних та навчально-дослідницьких завдань. Студентам можуть нараховуватись заохочувальні бали (усього – не більше 10 балів) за такі види наукової та дослідної роботи:

- проведення науково-дослідної роботи за темами, що виносяться на самостійне вивчення (НДР), результати якої представлено у вигляді наукової статті, есе, наукових тез, презентації, огляду наукових праць тощо (ваговий бал – 10);
- участь у конкурсах наукових робіт, що відповідають тематиці дисципліни (ваговий бал – 10).

Штрафні бали не передбачаються.

Політика оцінювання контрольних заходів. Оцінювання контрольних заходів відбувається відповідно до Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/37>), Положення про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/32>).

Нижня межа позитивного оцінювання кожного контрольного заходу складає не менше 60% від балів, визначених для цього контрольного заходу, а негативний результат оцінюється в 0 балів.

Календарний контроль проводиться двічі на семестр і передбачає проведення модульної контрольної роботи (поділеної на 2 частини), яка здійснюється у вигляді письмової контрольної роботи, що містить теоретичні (тестові) та аналітичні завдання. Умовою отримання позитивної оцінки з календарного контролю з навчальної дисципліни є значення поточного рейтингу здобувача не менше, ніж 50 % від максимально можливого на час проведення такого контролю.

Семестровий контроль проводиться у формі екзамену за типом PCO-2 і складається з двох складових: • стартової – призначена для оцінювання заходів поточного контролю впродовж семестру; • екзаменаційної – призначена для оцінювання окремих запитань (завдань) на екзамені.

Політика дедлайнів та перескладань. Формування семестрового рейтингу студента ґрунтується на своєчасному виконанні поточних завдань, написанні модульної контрольної роботи згідно графіку викладання дисципліни. Якщо контрольні заходи, або виконання завдань пропущені з поважних причин (хвороба або вагомі життєві обставини), надається можливість додатково скласти завдання протягом найближчого тижня або відпрацювати пропущення заняття шляхом виконання індивідуальних завдань. Порушення термінів і невиконання завдання з неповажних причин, може не дати змоги набрати відповідну кількість балів для отримання екзамену. Детальніше – Положення про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://kpi.ua/files/n3277.pdf>).

Порядок ліквідації академічної заборгованості та перескладання семестрового контролю регулюється Положенням про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/32>). Здобувач, у якого за результатами семестрового контролю виникла академічна заборгованість, має право її ліквідувати відповідно до Положення про надання додаткових освітніх послуг здобувачам вищої освіти в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/177>).

Процедура оскарження результатів контрольних заходів. У випадку не згоди здобувача з оцінкою за результатами контрольного заходу, він має право подати апеляцію у день оголошення результатів відповідного контролю на ім'я декана факультету за процедурою визначеною Положенням про апеляції в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/182>).

Політика щодо академічної доброчесності. Необхідним під час виконання завдань з дисципліни є дотримання політики та принципів академічної доброчесності, які, у тому числі викладено у Кодексі честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (<https://kpi.ua/code>), Положенні про систему запобігання академічному плагіату в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/47>).

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті. Порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті регламентує Положення про визнання в КПІ ім. Ігоря Сікорського результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/179>).

Можуть бути зараховані окремі змістовні модулі або теми дисципліни. В разі зарахування лише окремого змістовного модуля / модулів дисципліни, здобувач звільняється від виконання відповідних завдань, отримуючи за них максимальний бал відповідно до рейтингової системи оцінювання.

11. 8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Оцінювання передбачає застосування рейтингової системи другого типу згідно Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (PCO-2) (<https://osvita.kpi.ua/node/37>). Розмір стартової складової дорівнює 50 балів, екзаменаційної складової – 50 балів. Максимальний сумарний рейтинг за курс – 100 балів. Нижня межа позитивного оцінювання кожного контрольного заходу складає 60% від його рейтингового балу.

Контрольні заходи та критерії їх оцінювання

8.1. Поточний контроль (мак 60 балів)

8.1.1. Робота на практичних заняттях (мак 27 балів)

1. Відповіді на практичних заняттях:

Розрахунок за одну відповідь:

- 6 бали – творче розкриття питання і вільне володіння матеріалом;
- 4-5 балів – глибоке знання матеріалу з питання дискусії, можливі помилки і деякі неточності;
- 0 балів – пасивність

2. Опрацювання аналітичного завдання.

Розрахунок за одне завдання:

- 6 бали – творче розкриття питання і вільне володіння матеріалом;
- 4-5 балів – глибоке знання матеріалу з питання дискусії, можливі помилки і деякі неточності;
- 0 балів – пасивність.

3. Участь у дискусії, опитування на лекційних/практичних заняттях, доповнення:

Розрахунок за одне завдання:

- 2 бали – творча відповідь
- 1 бал – позитивна відповідь;
- 0 балів – пасивність.

8.1.2. Модульна контрольна робота (мак 2x9 балів)

Модульна контрольна робота складається з 2 письмових контрольних робіт що містить теоретичні (тестові) та аналітичні завдання (всього 9 завдань, кожне з яких оцінюється в один бал).

Розрахунок балів за одну контрольну роботу:

- 8-9 балів – повна відповідь, виконано тестові завдання правильно (не менше 90% потрібної інформації)
- 6-7 балів – достатньо повна відповідь, виконано не всі тестові завдання правильно (не менше 75% потрібної інформації) або повна відповідь з незначними неточностями
- 5 балів – неповна відповідь, виконано не всі тестові завдання правильно (не менше 60% потрібної інформації) та незначні помилки
- 0 балів – завдання контрольної роботи не виконані, або виконані неправильно

8.1.3. Індивідуальне завдання – виконання розрахункової роботи (мак 15 балів).

Розрахунок балів за виконання розрахункової роботи:

- 13-15 балів – повне виконання розрахункової роботи (не менше 95%);
- 11-12 балів – достатньо повне виконання розрахункової роботи (не менше 75%) або повне виконання незначними неточностями;
- 9-10 балів – неповне виконання розрахункової роботи (не менше 60%) та незначні помилки;
- 0 балів – відповідь не відповідає вимогам до «задовільно»

8.2. Календарний контроль.

Календарний контроль проводиться двічі на семестр.

7 тиждень – Умова отримання атестації: поточний рейтинг не менше 15 балів. Складено модульну контрольну роботу – частину 1, отримано завдання з розрахункової роботи, виконано не менше ніж 40 % з обсягу завдань;

14 тиждень - Умова отримання атестації: поточний рейтинг не менше 25 балів. Складено модульну контрольну роботу – частину 2, подано на перевірку / виконано розрахункову роботу.

8.3. Семестровий контроль (письмовий екзамен) (мак 40 балів)

Умовою допуску до складання підсумкового екзамену є стартовий рейтинг (п. 8.1.1-8.1.3) не менше 30 балів.

Розрахунок балів за виконання завдань екзаменаційного білету:

- теоретичні питання :
 - 24 бали – повна відповідь;
 - 22-23 бали – не менше 90% потрібної інформації;
 - 18-21 балів – достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації), або повна відповідь з незначними неточностями;
 - 14-17 балів – неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації) та незначні помилки
 - 0 балів – відповідь не відповідає вимогам до «задовільно» / немає відповіді.
- аналітичне завдання. Передбачає виконання одного завдання:
 - 16 балів – повна відповідь;
 - 13-15 балів – незначні помилки;
 - 10-12 балів – неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації);
 - 0 балів – завдання не виконано / відповідь не відповідає вимогам до «задовільно»

Максимальний бал за курс – 100 балів.

Відповідність рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Перелік тем для виконання реферату (додаток А до силабусу);

Перелік питань, які виносяться на семестровий контроль (додаток Б до силабусу);

Можливе зарахування сертифікатів проходження дистанційних чи онлайн курсів за відповідною тематикою у рейтинг здобувача (як пропозиція: «назва курсу» Coursera, «назва курсу» Prometheus)

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено професором кафедри економічної кібернетики, д.е.н., доц.,

Єрешко Юлією Олександрівною

Ухвалено кафедрою економічної кібернетики (протокол № 18 від 28.06.2023 р.)

Погоджено Методичною комісією факультету менеджменту та маркетингу (протокол № 11 від 30.06.2023 р.)

ДОДАТОК А

Перелік екзаменаційних питань

1. Походження грошей. Роль держави у творенні грошей
2. Сутність валюти та валютних відносин. Конвертованість валюти
3. Сутність грошей. Гроші як гроші і гроші як капітал
4. Валютний ринок. Види операцій на валютному ринку
5. Форми грошей та їх еволюція
6. Валютний курс. Валютна біржа
7. Вартість грошей
8. Валютні системи та валютна політика.
9. Функції грошей
10. Якісні властивості грошей. Повноцінні і неповноцінні грошові одиниці
11. Платіжний баланс та золотовалютні резерви в механізмі валютного регулювання
12. Сутність та види грошових реформ
13. Світова та міжнародна валютні системи
14. Сутність та економічна основа грошового обороту
15. Сутність та структура кредиту. Призначення кредиту
16. Модель грошового обороту. Грошові потоки та їх балансування
17. Стадії та закономірності руху кредиту. Принципи кредитування
18. Сутність, призначення та види фінансового посередництва
19. Маса грошей в обороті. Закони грошового обігу. Грошові агрегати та грошова база
20. Економічна теорія капіталу.
21. Сутність грошового капіталу. Особливість кругообігу капіталу в системі кредитних відносин
22. Банки як провідні суб'єкти фінансового посередництва. Функції банків. Банківські послуги
23. Небанківські фінансово-кредитні установи
24. Швидкість обігу грошей. Попит на гроші
25. Призначення, статус та основи організації центрального банку. Діяльність НБУ в макроекономічному регулюванні
26. Закони грошового обігу. Монетаризм і меркантилізм
27. Основні напрями діяльності центрального банку
28. Механізм зміни маси грошей в обороті. Грошово-кредитний мультиплікатор
29. Поняття, призначення та класифікація комерційних банків. Послуги комерційних банків
30. Сутність та особливості функціонування грошового ринку. Ціна грошей
31. Попит на гроші. Пропозиція грошей
32. Міжнародний валютний фонд і його діяльність в Україні
33. Світовий банк. Європейський банк реконструкції та розвитку
34. Державне регулювання грошового обороту і місце в ньому фіскально-бюджетної та грошово-кредитної політики
35. Регіональні міжнародні кредитно-фінансові інституції. Банк міжнародних розрахунків
36. Грошово-кредитна політика, її цілі та інструменти
37. Сутність, види та закономірності розвитку інфляції. Державне регулювання і антиінфляційна політика
38. Фондова і валютна біржа: сутність, суб'єкти, угоди
39. Монетарні інструменти антиінфляційного і антициклічного регулювання. Кейнсіанство
40. Пенсійні фонди і страхові компанії як суб'єкти фінансового посередництва
41. Банківський і небанківський кредит